

OKULLARDAKİ PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİK (PDR) HİZMETLERİ

Eğitimde öğretim ve yönetim etkinliklerinin dışında öğrenciye dönük hizmetlerin tümüne öğrenci kişilik hizmetleri denmektedir. Bu hizmetlerin merkezinde ve temelinde PDR hizmetleri olmak üzere kredi, burs, sağlık, özel eğitim ve sosyal yardım gibi çeşitli hizmetlerden oluşmaktadır.

Günümüzdeki eğitim anlayışında her öğrencinin bireysel farklılıkları olduğu kabul edilerek öğrenci merkezli eğitim öğretim ortamı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle eğitimi tamamlatıcı ve destekleyici bir hizmet olan PDR hizmetlerine önem verilmektedir.

Okulda PDR hizmetleri, öğrencinin kendini daha iyi tanıması, özelliklerinin farkında olması, kendisine açık olan fırsatları ve seçenekleri tanıması, kendisi için gerçekçi kararlar alabilmesi, potansiyellerini geliştirebilmesi, karşılaştığı engel ve sorunlara karşı uygun baş etme becerileri gösterebilmesi ve çevresine uyum sağlayabilmesi için yürütülen psikolojik yardım hizmetleridir. (Kaya,2004;sayfa 64)

Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri uzman bir psikolojik danışman tarafından yürütülmesi gereken hizmetlerdir. Fakat okuldaki psikolojik danışmanın okuldaki diğer personelin yardımının almadan bu hizmetleri sağlıklı bir şekilde yürütmesi mümkün değildir. Özellikle öğrenciler hakkında çeşitli bilgilerin toplanması ve onlara götürülecek hizmetlerin planlanmasında öğretmenler psikolojik danışmanlar için önemli birer başvuru kaynaklarıdır. Okullardaki psikolojik danışman, okul müdürü, müdür yardımcısı, sınıf rehber öğretmeni ve ders öğretmenlerinin yapacakları görevler Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Yönetmeliği'nde ayrıntılı şekilde belirtilmiştir.

OKULLARDAKİ REHBERLİK HİZMET ALANLARININ SINIFLANDIRILMASI

Okul PDR hizmetleri kapsamında verilen hizmetler doğrudan ve dolaylı hizmetler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

A)Doğrudan Hizmetler

Bu grupta yer alan hizmet alanları doğrudan öğrenciye yönelik PDR hizmetlerini içermektedir. Doğrudan hizmetler 6'ya ayrılmaktadır.

1)Psikolojik Danışma

2)Oryantasyon

3)Öğrenciyi Tanıma

4)Bilgi Toplama ve Bilgilendirme

5)[Yönelme](#) ve Yerleştirme

6)[İzleme Hizmetleri](#)

B) Dolaylı Hizmetler

Bu grupta yer alan hizmet alanları, doğrudan öğrenciye yönelik olmayan fakat öğrenciye sunulan PDR hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini arttıran onları tamamlayıcı bir nitelik taşıyan hizmetlerdir. Dolaylı hizmetler 5'e ayrılmaktadır.

1)Okul PDR Programını Hazırlama

2)Konsültasyon

3)Anne-babaya Rehberlik

4)Çevre ili ilişkiler

5)Araştırma ve Değerlendirme Hizmetleri

PSİKOLOJİK DANIŞMA VE REHBERLİKTE DOĞRUDAN ÖĞRENCİYE DÖNÜK HİZMET ALANLARI:

1.PSİKOLOJİK DANIŞMA HİZMETLERİ:

Psikolojik danışma hizmetleri tüm rehberlik hizmetlerinin özünü oluşturur. Psikolojik danışmadan yoksun rehberlik hizmetleri tam sayılmaz. Diğer rehberlik hizmetleri arasında daha teknik daha duyarlı olan, ancak uzman personel tarafından profesyonel düzeyde sunulabilecek hizmetlerden oluşur. Psikolojik danışma hizmetleri doğrudan doğruya bireylerle psikolojik danışma yapmayı kapsar. Psikolojik danışma,kendini tanımak ve anlamak isteyen herkese verilebilecek bir hizmettir.Psikolojik danışma çeşitli nedenlerle uyum sıkıntısı çeken,kendini yalnız hisseden,başarısız ve değersiz gören kimselere,sorunlarının kaynağını ve çözüm yollarını görmede yardımcı olur.(N.Kpss,2002;sayfa:83)

Bireyin tanıma servisinin çalışmaları ile sağlanan bilgiler, bireyin benlik tasarımına katılması ve davranışa dönüştürülmesi halinde anlam taşır. Ölçme değerlendirme sonuçları kişinin benlik tasarımına ne kadar ters düşüyorsa ve benlik tasarımı ne kadar katı ise reddetme o kadar kesin olmaktadır. Böyle durumlarda psikolojik danışmaya ihtiyaç vardır.(A.KPSS,2002;sayfa:139)

Psikolojik yardıma ihtiyacı olan ve yardım alana 'Danışan',yardım edene ise 'Psikolojik Danışman' denir. Psikolojik danışma sadece bir danışan ve danışman arasındaki bir görüşme ise buna 'bireysel psikolojik danışma',birden fazla danışanla aynı anda görüşme şeklinde yürütülüyorsa buna da 'grupla psikolojik danışma' denir. Grupla psikolojik danışmada danışan sayısı genellikle 8-12 arasında değişmektedir. Bireyin sorunları uzun bir zaman içinde oluştuğundan,giderilmesi de zaman ve gayret ister.Bireysel danışmalar genellikle haftada bir kez olmak üzere yaklaşık 45-50 dakikalık oturumlar şeklinde,grupla danışmalar da yine haftada bir kez olmak üzere 1,5-2 saatlik oturumlar şeklinde yürütülür.Bireysel danışmada görüşmelerin ne kadar süreceğini genellikle danışanın sorununun niteliği ve danışmaya olan ihtiyacı belirler.Görüşmelere devam edip etmemeye danışan ve danışman birlikte karar verir.Grupla psikolojik danışmada ise sürecin tamamlanması için genellikle 10-12 oturum yapılır.Psikolojik danışma yardımında kısa,orta ve uzun vadeli amaçlardan söz edilebilir.Örneğin her psikolojik danışma oturumunda gerçekleştirilebilecek amaçlar kısa vadeli,birkaç psikolojik danışma ile bireyin mevcut sorunlarının giderilmesi amaç olarak gösterilebilir.Kendini gerçekleştirme ise psikolojik danışma yardımının uzun vadeli amacıdır.(Kaya,2004;sayfa 68-69)

PSİKOLOJİK DANIŞMANIN İLKELERİ:

- 1.Psikolojik danışma demokratik, insancıl kuralların işlediği bir ortamda gerçekleştirilmelidir.
- 2.Danışma herkese açık olmalıdır.
- 3.Danışma, yüz yüze gelerek yürütülmelidir.
- 4.Danışanla danışman arasında bir duygusal yakınlık kurulmalıdır. Danışma karşılıklı saygı,güven içtenlik oluşmasını ve iki yanlı gönüllülüğü gerektirmektedir.
- 5.Danışma rahat ve uygun bir ortamda yürütülmelidir.
- 6.Danışan ne denli sorunlu olursa olsun, bir hasta olarak değil, normal bir kişi olarak karşılanmalıdır.
- 7.Danışman, başkası adına karar verme, seçim yapma hakkına sahip olmadığı bilinciyle davranmalıdır. Danışanla ilgili eleştirme,yargılama,değerlendirme yapmamalıdır.

8.Psikolojik danışma hizmeti, bu işi kendine meslek edinmiş kişilerce yürütülmelidir.

9.Psikolojik danışma sürekliliği olan bir hizmettir.

10.Danışmaya özgü ahlak kurallarına uyulmalıdır.(Bakırcıoğlu,1994;sayfa:104-105)

PSİKOLOJİK DANIŞMADA UYULMASI GEREKEN ETİK KURALLAR:

1.Psikolojik danışma hizmetleri ile ilgilenen ve bu konularda sorumluluk alan uzmanların sürekli olarak verdikleri hizmetin kalitesini yükseltmeye çalışması;bunun için mesleki hazırlığını yine sürekli olarak yenilemeye ve geliştirmeye çaba göstermesi gerekir.

2.Uzmanlar psikolojik danışma hizmetlerinin bireyin özgürlük ve bütünlüğüne dayanan bir felsefesi ve bu hizmetlerin bütünlüğüne dayanan bir felsefesi ve bu hizmetlerin kendine özgü etik kuralları bulunduğunu kabul etmek; mesleki uygulamalarında her zaman bu felsefe ve etik kurallar doğrultusunda davranmak zorundadır.

3.Psikolojik danışma hizmetlerinde uygulamalarda bulunan uzmanlar bu hizmetlerin toplumda benimsenmesi ve yaygınlaşması ve böylece bir meslek olarak gelişmesi için bu mesleklerin çevrede tanıtılması ve böylece bu hizmetler hakkında olumlu bir kamuoyu gelişmesine çaba göstermelidir.

4.Psikolojik danışma uzmanları kendi meslektaşlarından her zaman etik kurallara uygun davranışlar beklemelidir.

5.Uzmanlar görevli buldukları kurumun amaç ve ilkeleriyle genel bir uyum içinde, psikolojik danışma hizmetlerinin dayandığı temel felsefe ve etik anlayışların kurumun diğer üyeleri tarafından da benimsenmesi yolunda çaba göstermelidir.

6.Uzmanlar kendi çalışmaları hakkında gerektiğinde arkadaşlarına, diğer kişilere, üst yöneticilere ya da kamuya bilgi verirken mesleki etik kurallar içinde kalmalı, verilen bilginin doğru ve sunuş biçiminin duruma uygun olmasını sağlamalıdır.

7.Psikolojik danışma hizmeti veren uzmanlar, psikolojik yardım isteyen danışmanların sahip olduğu tüm seçme ve karar verme haklarına saygılı olmak ve bu hakların devamını sağlamak zorundadır.

8.Psikolojik danışma uzmanları kurduğu psikolojik danışma ilişkisini ve bu ilişki süresince danışanlar hakkında edindiği bilgileri gizli tutmak zorundadır.

9.Psikolojik danışma ilişkisi sırasında başka kişiler için açık ve yakın bir tehlikenin bulunduğu anlaşıldığında danışman, danışan kişinin kimliğini açığa vurmaksızın durumu ilgili sorumlulara bildirmeli ve durumun gerektirdiği önlemleri almalıdır.(Kepçeoğlu,1994;sayfa 90-91)

PSİKOLOJİK DANIŞMADA KULLANILAN BAZI TEKNİKLER:

1.Dinleme Tekniği:

Psikolojik danışmanın başlangıcında, ilk konuşmadan sonra, danışman danışana kendisini ve sorununu anlatmasına yardım ve danışanın yararlanabileceği atmosferi oluşturma düşüncesi içindedir. Bu durumda danışman aktif bir dinleyici olmak durumundadır.

2.Yansıtma ve Açıklığa Kavuşturma Teknikleri:

Bu teknikte esas, danışanın düşünce ve duygularına tepkilerde bulunmaktır. Böylece danışman, danışanı dinlediğini, anlamaya çalıştığını ve yanlış anlamış ise düzeltilmesini istediğini göstermekte ve ayrıca danışanın karmaşık bir biçimde anlatmaya çalıştığının özüne ilişkin açıklamalarla ona yardım etmeyi amaçlamaktadır.

3.Önderlik Teknikleri:

Önderlik'ten kasıt, danışmanın daha etkili rol oynaması, Psikolojik Danışmaya kendi fikirlerini katması ve danışanın ve kendisinin yöneldiği yöndeki davranışlarında bazı sorumluluklar yüklenmesidir. Önderlik, danışmanın bir yön seçmesi ve danışanı arkasına alarak oraya doğru hareket etmesi değildir. Önderlik, belirlenen Psikolojik Danışma amacına ulaşmada çıkılan basamaklarda, atılan adımlarda, bir basamaktan, bir adımdan diğerine hareket etmedeki yardım olarak kabul edilmektedir. Tüm Psikolojik Danışma tekniklerinde önderlik özelliklerinin olduğunu temel sorunun ne zaman ve nasıl önderlik yapılması veya yöneltmenin yer alması olduğunu vurgulamaktadır. Danışmanın, danışanın sorununa uygun olduğunu düşündüğü alanları ortaya koymak ve deşmek için yöneltici sorular sorulabilmektedir.

4.Yorumlama:

Danışmanın, danışanın belirlenen psikolojik danışma amacına doğru gelişme göstermesine onun düşüncelerini ve duygularını daha örgütlenmiş ve tutarlı bir yapıda ortaya koymasına yardım etmesi olmaktadır. Yorumlama olaya danışanın kontrolüne girebilecek düzeyde bir yapı,çerçeve kazandırmak olmaktadır.

5.Öğretim, Bilgi, Talimat verme:

Bu yaklaşımı benimseyen danışman, danışanın davranışında amaçlanan belli bir değişmeyi sağlayacak belli işlemler denenmektedir. Örneğin danışandan,söz konusu davranışın ne kadar,ne zaman ve ne sıklıkta meydana geldiğinin belirlenmesi istenir.

6.Yapılandırma:

Danışmanın, psikolojik danışmanın ne olduğuna, ilişkilerin neler olduğuna ve nasıl gelişmesinin beklendiğine ilişkin bilgiler vermesiyle yapılandırma oluşmaktadır.Amaç,danışanın bu ilişkiden en iyi biçimde ve düzeyde yararlanmasını sağlamaktır.

7.Sessizlik ve suskunluk:

Etkili bir psikolojik danışma, danışanın katılımı ile olabilmektedir. Danışan ise konuştuğu zaman,konuşmadığı zamandan daha çok katılmaktadır.Danışanın katılımında ise,daha az sözel davranışlar olmalıdır.Bununla beraber psikolojik danışmaya katılmanın yalnız konuşmakla olmadığı kabul edilerek,danışanın amacına,kendisini ve dünyasını öğrenerek ve bu öğrenmeyi anlamlı bir çerçevede bütünleştirerek ulaşmasında konuşması kadar düşünmesi de gerekmektedir.(Özoğlu,1997;sayfa:236-239)

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI:

1.Psiko analitik Yaklaşım.

Bu yaklaşımın kurucusu Freud'dur. Bu yaklaşıma göre kişilik id, ego, süper egodan oluşmaktadır. İnsan doğasını yıkıcı ve tahripkar olarak değerlendirir.Uyguladığı tedavi yöntemi serbest çağrışım rüya analizidir.Danışma sürecinde hastanın geçmiş yaşantıları önemli bir yer tutar.

2.Davranışçı Yaklaşım:

Bu yaklaşım insanın doğuştan bazı refleksler dışında hiçbir şey getirdiği görüşünü savunur. Kişiliğin tamamen doğumdan sonraki öğrenmeler sonucu oluştuğunu ileri sürerler. Bu öğrenmelerin olumlu ya da olumsuz oluşuna göre bireyde psikolojik sağlığın düzeyi belirlenir.Olumsuz öğrenmeler yoğun ise bireyde uyumsuzluklar ortaya çıkar.Danışma sürecinde bireyin bu yanlış öğrenmeleri kullanılan çeşitli tekniklerle değiştirilerek yerine olumlu davranışların konulması sağlanır.

3.Varoluşçu-İnsancı Yaklaşım:

En önemli temsilcileri [Maslow](#) ve Rogers'tir. Bu yaklaşımın insana bakış açısı 'iyi'dir. İnsan doğası iyiye eğilimlidir.Birey doğuştan kendini gerçekleştirme potansiyeliyle doğar.Daha sonraki yaşantılarının bu eğitimi destekler yönde olması gerekir.

4.Bilişsel Yaklaşım:

Bu yaklaşım insanın doğuştan getirdiği potansiyellerinin olduğunu fakat daha sonraki yaşantılarının insan yaşamında daha önemli olduğu görüşünü savunmaktadır. Davranışın oluşumunda bireyin pekiştirme rolü oynayan içsel faktörleri önemlidir. Bu iç faktörler, inançlar,düşünceler,yanlış genellemeler ve tutumlar olarak sınıflandırılır.Özellikle Çocukluk yaşlarında bireyde oluşmaya başlayan bu içsel faktörler giderek tüm yaşamı etkilemeye başlar ve bireyin kişilik örüntüsü bu şekilde oluşur.Danışmanlardaki amaç,bireyin bu yanlış pekiştireçlere yol açan içsel faktörlerini değiştirmektir.Birey akılcı,gerçekçi ve tutarlı düşündüğü oranda sağlıklı olabilecektir.Bu yaklaşımlarda danışman öğretici ve eğitici rolündedir.Kullanılan tedavi tekniklerinin tamamı,danışmanın yanlış düşünce stillerini değiştirmeye yöneliktir. Bu yaklaşımın en önemli temsilcileri, Baık, Ellis, Williamson, Glasser'dir (K.KPSS,2003;sayfa;230-240)

2.ORYANTASYON

Okulda ve yakın çevrede kendilerinden beklenen uyumu gösterebilmeleri, öğrencilerin öncelikle okula; okulda ve yakın çevrede karşılaşacakları yeni durumlara uyumlarına bağlı bulunmaktadır. (Bakırcıoğlu,1994;sayfa 74) Bu bakımdan bu alandaki hizmetler, öğrencilere okulu ve okulda bulunan olanaklara tanıtmak amacıyla düzenlenen çalışmalara kapsar. Çoğunlukla öğretim yılı başında ve okulu yeni başlayan öğrencilere verilen bir hizmettir.

Bu hizmetin, öğrencilere kayıt-kabul ile ilgili yardımlarla başlatılıp, okul yapısını, kurallarını ve yakın çevreyi tanıtmak ile sürdürülmesi gerekmektedir.

Okula ve yakın çevreye alışmaları konusunda öğrencilere verilmesi gereken bir başka hizmet, ders programlarını ve ders dışı etkinlikleri tanıtmak olacaktır. (Bakırcıoğlu,1994;sayfa 74)

Bu hizmet ayrıca öğrencileri yeni gelişmeler ve uygulamalardan haberdar etmek amacıyla okulun mevcut öğrencilerine de bu hizmet verilebilir. Bu nedenle öğretim yılı içinde bu amaçla yapılabilecek bazı çalışmalar da oryantasyon hizmeti kapsamında değerlendirilebilir. Ancak genellikle oryantasyon hizmetiyle daha çok okula yeni başlayan öğrencilerin okul ve çevresi hakkında bilgi edinmeleri ve okula uyum sağlamaları amacıyla yapılan çalışmalar kastedilmektedir.

Oryantasyon hizmetlerinin amacına ulaşması için henüz öğrenciler okula gelmeden, öğretim yılının başında, yeterli bir hazırlık ve organizasyon yapılması gerekir. Bu hizmet sadece psikolojik danışmanın sorumluluğunda olan bir hizmet değil, özellikle okul yönetiminin ve öğretmenlerin de görev ve sorumluluk almasını gerektiren bir hizmettir. Bu amaçla yürütülecek çalışmaların birlikte planlanması ve uygulanması gerekir.(Kaya,2004;sayfa 71)

Okulda oryantasyon hizmetleri içinde düşünülebilecek çalışma ve uygulamalar aşağıda verilmiştir.

a)Okulun kısa bir tarihçesi ile tanıtılması.

Okulun kuruluşu, gelişimi, öğretmen ve öğrenci durumu, uygulanan program türü v.b.

b) Okulun fiziksel durumu ve olanakları hakkında bilgi verme.

Okuldaki derslikler, laboratuvar, atölyeler, kütüphane, spor alanları, kantin, müdür ve müdür yardımcılarının odaları, öğretmenler odası, rehberlik ve psikolojik danışma servisi ve öğrencilerin yararlanabileceği diğer fiziksel alanların yeri ve işlevlerinin tanıtılması.

c) Okulun bulunduğu yakın çevre hakkında bilgi verme.

Öğrencilerin yakın çevreden yararlanabilecekleri hizmetler ve olanaklar, dikkat edilmesi gereken durumlar v.b.

d) Okulda uygulanan eğitim programlarının tanıtılması.

Okul içindeki çeşitli programlar, alt programlar, seçmeli dersler, özel kurslar, çeşitli bölümler, programlarda yatay ve dikey geçişler, okulun günlük çalışma programı, öğretimin niteliği, v.b.

e) Ders dışı etkinlikler hakkında bilgi verme.

Okuldaki eğitsel kollar, spor etkinlikleri, öğrenci kuruluşları, kulüpler, dernekler, [okul gazetesi](#) ve haber bülteni, okullar arası yarışmalar ve diğer ilişkiler, v.b.

f) Okul kuralları hakkında bilgi verme.

Okuldaki disiplin kuralları, disiplin yönetmeliği, ceza ve ödüllendirme işlemleri, okuldaki yönetim kuralları, akademik kurallar ve başarının değerlendirilmesi, sınıf geçme, okula giriş ve çıkış koşulları, öğrenci özlük hakları ve ilgili üst kurullar, v.b.

g) Okuldaki öğrenci kişilik hizmetleri ve PDR hizmetleri hakkında bilgi verme.

PDR hizmetleri, bireysel ve grupla çalışmalar, hizmetlerden yararlanma yolları, sınıf içi uygulamalar, uzman personel ve sınıf öğretmenliği, özel eğitim hizmetleri ve personeli, okul sağlık hizmetleri ve personeli, öğrenci kayıt kabul, burs ve yatılılık hizmetleri, v.b.

Okulda düzenlenecek oryantasyon çalışmaları, etkinliğin türüne göre değişmekle birlikte, başta yeni öğrenciler olmak üzere tüm öğrencilere, yöneticilere, öğretmenlere, uzman personele ve velilere açık olmalıdır. Olanakların uygunluğu ölçüsünde okuldaki oryantasyon hizmetlerinden velilerin yararlanmaları sağlanmalıdır. Velilerin okul ve olanakları hakkında edineceği bilgiler onların çocukları ve okul olan ilişkilerini düzenlemede belirgin kolaylıklar getirebilir. Öte yandan, okula yeni atanan yönetici, uzman ve öğretmenlerin okul ve yakın çevreyi iyi tanımaları gerekir. Özellikle okuldaki olanakları, eğitim programı ve okuldaki hizmetler hakkında yönetici, uzman ve öğretmenlerin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları beklenir. Bu bilgiler onların kendi mesleki ve kişisel gelişimi için önemli olduğu kadar, görevlerinde öğrencilerin gelişimine yardım edebilmeleri için de son derece önemli ve gereklidir.

Oryantasyon hizmetleri verilirken çeşitli PDR tekniklerinden yararlanılabilir. Hangi etkinliklerde hangi tekniklerin daha uygun olacağını karşılaştırma elde bulunan olanaklara göre uzman personele düşer. Belirli [teknikler](#) özellikle oryantasyon hizmetleri için seçilirken, başka ihtiyaçlar ya da hizmetler için başvurulan [teknikler](#) içinde de oryantasyon ile ilgili tanıtıcı bilgiler sürekli olarak verilebilir. Ancak, grup uygulamaları ya da grupla çalışma yöntemleri, önemli kolaylıklar sağladığı için, oryantasyon hizmetlerinde daha yaygınlıkla kullanılmaktadır. Grup çalışmaları ile aynı zamanda çok sayıda insana hizmet verebilmekte ve böylece zaman kazanılmaktadır.

Oryantasyon hizmetleri de kuşkusuz diğer PDR hizmetleri gibi sürekli verilmelidir. Ancak özellikle okulu ve okuldaki çeşitli olanak ve kuralları tanıtmaya amacı ile düzenlenecek çalışmaların yoğun olarak öğretim yılı başında ve her yıl yapılması çok önemlidir. Alıştırma çalışmalarına yeni öğrencilerin okula

başvurduğu ilk kayıt gününden başlayarak bu çalışmaların büyük bir çoğunluğunu öğretim yılının ilk haftalarında tamamlamak gerekir. (Kepçeoğlu,1994;sayfa 120-121)

3. ÖĞRENCİYİ TANIMA HİZMETLERİ

Öğrencilere etkili ve verimli bir rehberlik hizmeti sunabilmenin temel koşullarından biri onları çeşitli yönleri ile tanımaktır. Öğrencinin fiziksel ve kişisel özellikleri, yetenek ve [ilgileri](#), güçlü ve zayıf yönleri, başarı durumu, amaç ve beklentileri, ailesel özellikleri v.b. yönleri hakkında edinilecek bilgiler ona verilecek psikolojik yardım hizmetlerinin niteliğini ve önceliğini belirleyecektir. Bu nedenle öğrenciyi tanıma hizmetleri, doğrudan öğrenciye dönük hizmetlerden bilgilendirme, yöneltme ve yerleştirme, izleme ve psikolojik danışma hizmetlerinin niteliğindedir.(Kaya,2004;sayfa 73)

Bir okul ortamında, ortaya çıkabilecek sorunlar genellikle öğrenme süreci ile ilgili olduğundan, öğrencinin öğrenme gücünü, eğitime verdiği önemi ve çeşitli konulara karşı ilgisini bilmek gerekir. Ayrıca, ana-babası, öğretmenleri ve arkadaşları ile iyi iletişim kurabilme, geleceği planlayabilme gibi konularda yardımcı olabilmek, bireyin değerlerini ve çeşitli kişilik özelliklerini de bilmeyi gerektirir. Bireyi tanıma çalışmaları, [gözlem test](#) gibi bireyi dıştan değerlendiren ve görüşme, psikolojik danışma, envanter, [otobiyografi](#) gibi tekniklerle elde edilen verilerin çözümlenmesi, sentezi ve sonuçların bireye iletilmesi ile ilgili işlemleri içerir. (Anı Kps,2002;sayfa 139)

4.BİLGİ TOPLAMA VE BİLGİLENDİRME HİZMETLERİ

Bilgi toplama ve yayma hizmetlerinin amacı, öğrencilerin kişisel gereksinimlerini karşılayabilmeleri için gerek duydukları bilgilerin yararlanabilmelerine sunulmasıdır. Öğrencilere gereksinim duydukları olgusal bilgiler sağlanabilirse, kendilerine uygun eğitsel ve mesleki alanlara daha kolayca yönelebilecekler ve bu benzeri sorunlarını çözebilmede, kendilerine uygun seçimler yapabilmede ve daha gerçekçi kararlar alabilmede, geçerli ve güvenilir dayanaklardan hareket edebileceklerdir. Bu bilgilerin bir kısmı okul içi program, uygulama ve etkinliklerle ilgili iken, bir kısmı da öğrencilerin işine yarayabilecek okul dışı bilgilerdir. Gerek okul içinden, gerekse okul dışından toplanabilecek bilgileri eğitsel,mesleki ve kişisel bilgiler olarak üç grupta toplamak mümkündür. (Demirel,2003;sayfa 231)

Eğitsel bilgiler, öğrencinin öğrenim yaşamı boyunca ihtiyaç duyabileceği okul içi eğitsel etkinlikler, program ve derslerin içerikleri,okul kuralları,okulda ve okul çevresinde ayarlanabileceği eğitsel olanaklar,verimli çalışma ve başarılı olma yolları ve üst eğitim kurumları hakkındaki bilgilerdir.(Anıl,2003;sayfa 179)

Mesleki bilgiler, doğru seçimi yapabilmesi için bireyin kendisi ve meslekler hakkında objektif ve ayrıntılı bilgilere sahip olmasının yanında, ailesinin görüşü ve toplumun mesleklere yüklediği statü gibi etkenlerden özgür düşünebilmesi, meslek seçiminin önemli bir karar olduğu konusunda bilinçli olması gibi özellikleri taşıması gerekir. Bu bilgiler öğrencilerin ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerine uygun meslekli yönelimde bulunabilmeleri amacıyla meslekleri tanıtıcı bilgilerdir. .(Anıl,2003;sayfa 179)

Kişisel bilgiler, öğrencilerin kişisel gelişim ve uyumunu desteklemeyi amaçlayan bedensel,zihinsel, psiko sosyal gelişim ve kişiler arası ilişkilerle ilgili bilgilerdir. Bu bilgiler uygun yöntemlerle çeşitli kaynaklardan toplanarak öğrencilerin yararlanabileceği bir duruma getirilir. Bilgilerin toplanmasından çok öğrencilere iletilmesi ve onların bilgilenmelerinin sağlanması daha önemlidir. Gerek bilgilerin toplanmasında, gerekse bilgilendirme hizmetlerinde okul personelinin işbirliği içinde çalışması gerekir. .(Anıl,2003;sayfa 179)

Bir bakıma öğretim hizmetleriyle öğrencilerin çeşitli konularda bilgilendirilmelerinde olduğu gibi, okuldaki programlar, kurslar, sosyal-kültürel ve eğitsel etkinlikler, programda yer alan zorunlu ve seçmeli dersler,öğrencilerin gidebilecekleri üst eğitim kurumları,kendilerine açık olan iş ve

meslekler, öğrencilerin eğitsel-mesleki ve kişisel gereksinimleriyle ilgili çevre olanakları, bilgi toplama ve yayma hizmetleriyle öğrencilere sunulacak olan yardımların başlıcaları arasında sayılabilir.

Öğrencileri bilgilendirme çalışmaları rehberlik hizmetlerinin çeşitli uygulama alanları içinde yürütüleceği gibi derslerde öğretmenler kanalıyla da yapılabilir.

5.YÖNELTME VE YERLEŞTİRME HİZMETLERİ

Psikolojik danışma ve rehberlikte yerleştirme hizmetleri, kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda çeşitli okul-ıçi programlar, üst okullar, iş ve mesleklere yönelen öğrencilerin bunlara yerleşmeleri için gerekli olan yardım çalışmalarını kapsar. Öğrencileri okul içinde bir program, ders, kurs ya da bir bölüme yerleştirilmeleri; bir eğitsel kol, sosyal ve kültürel bir etkinliğe yerleştirilmeleri; yarı zamanlı ve yaz ayları için kısa süreli ya da yaşam boyu sürecek bir işe yerleştirilmeleri ile ilgili çalışmalar yerleştirme hizmetleri arasında yer alır. Yerleştirme hizmetlerinin başarıya ulaşması okuldaki tüm personelin işbirliği içinde olmasını gerektirir. Aynı zamanda öğrencilerin yönlendirilebileceği ve yerleştirilebileceği kurumlarla ilişki içinde olmak ve bilgi alış-verişinde bulunmak gerekir.

Eğer öğrenci kendi özelliklerini, yeterli ve sınırlı yönlerini iyi tanır ve seçeneklerinin farkına varıp onlar hakkında ayrıntılı bilgi edinirse kendisi için doğru karar verme olasılığı artırılmış olacaktır. Bu konuda okulda psikolojik danışmanların yanı sıra öğrenciyi yakından tanıyan öğretmenlerin de önemli yardım ve katkıları olacaktır.

Öğrenci ile birlikte öğrencinin geleceğine dönük önemli kararlar verilirken, örneğin üst okullara, iş ve meslek alanlarına yerleştirme gibi konularda öğrencinin velisiyle de görüşmekte yarar vardır. Böyle bir yaklaşım, psikolojik danışmanın ve öğretmenin öğrencinin aile durumu ile ilgili gerekli bilgiler edinmesinin yanında velinin bu konuda sorumluluk almasına da sağlayacaktır.(Kaya,2004;sayfa 75)

6.İZLEME HİZMETLERİ

İzleme hizmetleri yönelteme ve yerleştirme hizmetleri sonucunda öğrenciler yerleştirildikleri programlar, etkinlikler, üst okullar ya da iş ve meslek alanlarındaki başarı durumlarının ve yaşadıkları uyum güçlüklerinin incelenmesi bir izleme çalışmasıdır. Bu tür izleme çalışmasından elde edilecek bilgiler, okulda yürütülmekte olan yönelteme ve yerleştirme hizmetleri için geri-bildirim niteliği taşıyarak, hizmetlerin kalitesinin artmasına neden olacaktır. İzleme hizmetleri, okulda sunulmakta olan diğer hizmet alanlarını da ne derece etkili ve yararlı olduğunu ortaya koyacaktır.

Rehberlik hizmetleri kapsamında verilen hizmetlerin amacına ulaşıp ulaşmadığının izlenmesi ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesi gerekir. Örneğin verilen psikolojik danışma yardımı sonucunda bireyin hedeflediği değişikliğin gerçekleşip gerçekleşmediğini, okul içi programlara yerleşen bireylerin ne ölçüde başarılı olduğunu araştırmak izleme çalışmalarının görevidir. Bu hizmetlerin kapsamına giren diğer bir görev de mezun olan öğrencileri izlemedir. Okuldan mezun olan öğrencilerin hangi üst eğitim kurumlarına yöneldiklerini, çalışmaya başlayanlar varsa nerelerde iş bulduklarını, işlerindeki başarı durumlarını araştırmak gereklidir. Bu amaçla mezunlara mektup veya anket gönderilebilir, mezunlar günleri düzenlenebilir ya da mezunlar derneği kurularak onlarla ilişkiler sürdürülebilir.

Okuldaki PDR hizmetlerinin programlanması ve planlanmasında gerekli olacak bilgi akışını sağlamak için izleme hizmetlerinin sürekli olmasında yarar vardır.

B.DOLAYLI HİZMETLER

1.OKUL PDR PROGRAMI HAZIRLAMA

PDR hizmetleri rastgele verilen hizmetler değil, belli bir programa dayalı sistemli hizmetler bütünüdür. Hangi kurumda olursa olsun verilecek rehberlik hizmetlerinin önceden hazırlanacak bir programa ve plana bağlı kalarak yürütülmesi gerekir.

PDR programları hazırlanıp geliştirilirken kurumun özellikleri, amaçları, ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınmak zorundadır. Okul dışındaki kurumlar için geliştirilmiş PDR programı ile okullar için geliştirilmiş programlar farklılık gösterecektir.

Okullarda öğretim yılı başlamadan önce hazırlanan ve bir öğretim yılı boyunca yapılacak PDR çalışmalarını gösteren programı "Okul PDR Programı" denilebilir. Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği 'nde şu şekilde belirtilmiştir.

Okul müdürü; okulun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yıllık program ve yürütme planının hazırlanmasını sağlar ve uygulanmasını izler.

Psikolojik danışma;(a) il çerçeve programını temel alarak okulun rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri programını sınıf düzeylerini, okulun türüne ve öğrencilerin ihtiyaçlarına göte hazırlar.(b) Rehberlik programının ilgili kısmının uygulanmasında sınıf öğretmenlerine rehberlik eder,(c)Okulun tür ve özelliklerine göre gerekli eğitsel ve mesleki rehberlik etkinliklerini planlar, programlaştırarak uygular veya uygulanmasına rehberlik eder.(Kepçeoğlu,1994s.29)

Sınıf rehber öğretmeni; okulun rehberlik ve psikolojik danışma programı çerçevesinde sınıfın yıllık çalışmalarını planlar ve bu planlamanın bir örneğini rehberlik ve psikolojik danışma servisine sunar.(Aluede,2000;s22-27)

Ülkemizdeki okul PDR Programlarının geliştirilmesi ile ilgili olarak geleneksel program anlayışının yerini şunlar önerilmektedir:

- Öğrencilerin ihtiyaçlarından hareket eden,
- Bu ihtiyaçları uygulanabilir bir rehberlik programına yansıtan
- Genel ve belirsiz amaç ifadelerinden ziyade belirgin ve ölçülebilir amaçları içeren,
- Okuldaki tüm personelin aktif katılımını sağlayan,
- Öğrencilerin "problemlerini çözme" yaklaşımından çok ,gelişimsel bir yaklaşımla okuldaki tüm öğrencilere rehberlik hizmeti götürme anlayışını benimseyen ve
- Okulun genel eğitim programı ile bütünleşen, daha fonksiyonel okul PDR Programlarına geçiş yapılması gerekmektedir.(Güven,1994;s28)

2.KONSÜLTASYON (MÜŞAVİRLİK-DANIŞMA) HİZMETLERİ

Bu hizmet alanının amacı, okuldaki yönetici ve öğretmenlerin daha yeterli ve ortak bir anlayışa sahip olmasının ve böylece okuldaki çalışmalarda bu anlayışın esas alınmasını ve tüm olanakların bu anlayışa uygun bir biçimde kullanılmasını sağlamaktır. Diğer bir deyişle Psikolojik danışman ile öğrencinin eğitimi ve yetiştirilmesi ile ilgili bir ya da daha fazla sayıda kişinin (öğretmen, yönetici, veli) işbirliği içinde öğrencinin gelişmesine yönelik olarak kırıkları yardım ilişkisidir.(Kuzgun,1988;s5)

Okullardaki PDR hizmetlerinin başarıya ulaşmasının temel koşullarından biri ilgililerin işbirliği içinde ve ortak bir anlayışla hareket etmeleridir. Psikolojik danışma, konsültasyon hizmetleri ile bunu sağlamak zorundadır. Konsültasyon hizmetleri öğrenciler için uygun zihinsel ve ruhsal ağılık çevresinin

sürdürülmesi ve geliştirilmesi için de önemlidir. Bu bakımdan Konsültasyon hizmetleri öğrenciler doğrudan sunulan PDR hizmetleri kadar önem taşımaktadır.(Yeşilyaprak,2000;s8)

Okullardaki konsültasyon hizmetleri kapsamında yapılabilecek bazı çalışmalar şöyle sıralanabilir:

- Okulda PDR Programını hazırlama ve uygulamada okul yöneticisi ve sınıf rehber öğretmenleri ile yardımlaşma,
- Okul yöneticisi ve öğretmenlere okuldaki PDR hizmetleri hakkında tanıtıcı bilgiler verme,
- PDR hizmetlerinin yürütülmesinde benimsenmesi gereken ilke ve anlayışlar hakkında bilgi verme.
- Okuldaki olanakların PDR hizmetleri için daha uygun olarak kullanılmasında okul yönetimi ile işbirliği sağlama.
- Okulda PDR hizmetleri kapsamında yapılan çalışmalarını ve sonuçlarının sözel olarak yada raporlaştırarak okul yöneticisini ve öğretmenlerle paylaşma
- Okul eğitim programının öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve gelişmelerinin daha uygun hale getirilmesi için okul yönetimi ile işbirliği yapma
- Özel ihtiyaçları ve problemleri olan öğrencileri tanımak ve bunlara yardım etmek isteyen öğretmenlere yardımcı olma
- Öğretmenlerden beklenen sınıf –içi rehberlik uygulamalarında öğretmenlerle yardımlaşma
- Okul yöneticisi ve öğretmenlerin PDR ile ilgili kitap, dergi ve benzeri yazılı dokümanlardan yararlanmalarını sağlama(Kepçeoğlu,1994,s82)

3.ANNE – BABALARA REHBERLİK HİZMETLERİ

Öğrencinin eğitiminde ve okula uyumunda okul ve ev yaşantısı arasında paralellik sağlandığı ölçüde olumlu sonuçlar alınabilir. Anne – babaların davranış ve tutumlarının çocuğun okul yaşamını ne şekilde etkilediğini ortaya koyan çeşitli araştırmalar vardır. Diğer yandan çocuğun okul yaşantıları da anne-babaları çeşitli şekillerde etkilemektedir. Çocuğun okula başlaması, okula uyum çabaları, ev ödevleri, başarısızlık, sınav kaygısı gibi konular çocuk için önemli olduğu kadar,anne-babalar için belki daha önemlidir. Çünkü çocuklar konunun önemini henüz anne-babaları kadar kavrayabilecek düzeyde değildir. Bu olaylar veliler için yaşamlarının en önemli konuları ve sorunları haline gelebilmektedir. Bu süreçte birçok konuyu öğrenmek ve yaşamak zorunda kalmaktalar ve çeşitli konularda rehberlik ve desteğe ihtiyaç duymaktadırlar. Velilik artık bir hazırlık eğitimi ve neredeyse bu alanda uzmanlaşmayı gerektirmektedir. Ülkemizde veliler üzerinde yapılan bazı araştırmalar onların, çocuklarının okul yaşamı ile ilgili birçok konuda rehberliğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymaktadır.(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Anne –babaları eğitim sürecine katmanın veya onların desteğini almanın yolu, onları okuldaki çalışmalar ve uygulamalar hakkında bilgilendirmek,ihtiyaç duydukları konularda rehberlik yapmaktan geçer. Velilere, eğitim sürecinde kendilerine ihtiyaç duyulduğunu hissettirmek gerekir. Veliler, kendilerinden para istenmesi veya çocukları hakkında olumsuzluklar duymalarının dışında başka konular için de okulda toplantılar düzenlenebileceğini görmelidirler. Bu amaçla belli bir programa dayalı olarak anne-baba rehberliği çalışmaları yapılabilir. Bu tür programlar önceden hazırlanarak velilere mektup, broşür, e-mail ya da başka yöntemlerle duyurulabilir. Velilerin düzenlenen her etkinliğe değil, ilgi ve ihtiyaç duydukları etkinliklere katılımı sağlanmalıdır. Bu nedenle farklı zamanlarda ve farklı konularda eğitim ve rehberlik etkinlikleri düzenlenmelidir. Bu tür programlarda çocuğa düzenli çalışma alışkanlığı ve sorumluluk kazandırma, kendine güven duygusu ve sosyal beceriler geliştirme,

çocukla iletişim, çocuğun gelişim özellikleri gibi konular üzerinde durularak onların bu konularda çocuklarına destek olmayı sağlayacak beceriler kazanmalarına yardımcı olunabilir. Toplantıların yapılacağı ortam, iletişimi kolaylaştıracak şekilde düzenlenmeli, görsel ve işitsel materyallerle desteklenmelidir. (Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Çevre ve veli ile kurulacak yakın ilişkiler okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerini etkililiğini artırır. Bu bakımdan , son yıllarda rehberlik ve psikolojik danışmada çevre ve veli ile ilişkiler konusunda düzenlenen çalışmalar ayrı bir hizmet grubu olarak önemle ele alınmakta ve sürdürülmektedir.(Kepçeoğlu;1994;sayfa 114,115)

Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinde ve bu hizmetlerin hemen hemen her aşamasında velilerle ilişki kurulması ve iş birliği sağlanmasının gereği ve önemi üzerinde sık sık durulmuştur. Buna göre, her fırsatta okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, eğitim programı ve çocuklarının yetenek, ilgi, başarı ve gelişim durumları hakkında velilere açıklamalarda bulunmak gerekir. Bu açıklamalar çeşitli psikolojik danışma ve rehberlik tekniklerinden, toplantılardan ve okul-aile ilişkileri içinde yer alan türlü fırsatlardan yararlanarak sürekli bir biçimde yapılabilir. .(Kepçeoğlu;1994;sayfa 114,115)

Okuldaki hizmetleri tanıtmada, veliler ve çevredeki diğer ilgili kişi ve kurumlarla yakın ilişkiler kurmada okul müdürlerinin ilgi ve desteği çok önemlidir. Okul müdürleri bir yandan çevre ve velilerle kurulacak yakın ilişkilerde etkin rol alabilirler ve bu ilişkileri doğrudan doğruya kurup sürdürebilirler. Öte yandan, okul müdürleri çevre ve veli ile kurulacak ilişkiler için okulundaki diğer yönetici, uzman ve öğretmenleri teşvik edebilir ve bu ilişkiler için onlara bazı fırsatlar, kolaylıklar ve olanaklar sağlayabilir.(Kepçeoğlu;1994;sayfa 114,115)

4.ÇEVRE İLE İLİŞKİLER

Okul içinde bulunduğu çevreyi etkileyen ve bu çevreden de etkilenen bir kurumdur. Bu nedenle okul yöneticisi, psikolojik danışman ve okulda görevli diğer öğretmenlerce okulun çevresel özelliklerinin bilinmesi ve çevreyle ilişkilerin sürdürülmesi gerekir. .(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Okulun yakın veya uzak çevresinde öğrencilerin yararlanabileceği birtakım olanakların yanında, öğrenciler için zararlı olabilecek bazı durumlar, kişi yada kurumlar olabilir. Örneğin, orta öğretimde görevli okul yöneticisi, psikolojik danışman ve öğretmenler üzerinde yapılan bir araştırmada, okul güvenliğini etkileyen en önemli faktörlerin başında okulun çevresel özellikleri, okul çevresindeki bazı kişilerin öğrencileri rahatsız etmeleri gelmektedir. Bu nedenle okul çevresinin dikkate alınması, öğrencileri rahatsız eden, onları olumsuz olarak etkileyen durumların giderilmesi için bazı çalışmaların yapılması gerekir.(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Çevre ve velilerle ilişkiler konusunda rehber öğretmenler, sınıf rehber öğretmenleri ve okul yöneticilerinin ortak çabası ile şu hizmetler verilebiliyor.

- • Rehberlik ve psikolojik danışma ile ilgili olarak, çevrede yardım alınabilecek kurum ve kuruluşlar tanınıyor ve bunlarla yakın ilişki kuruluyor. Ruh ve sinir hastalıkları hastane ve klinikleri, öteki sağlık kuruluşları, yardım alınabilecek kuruluşların başlıcalarıdır. Bu yakın ilişkiler, okulda verilen rehberlik ve psikolojik danışma yardımının etkili olmaması durumunda, bu öğrencilerin başka yetkili kurum ve kişilere yönlendirilebilmesi için de gereklidir.
- • Çevrede bulunan her düzeydeki okulların rehberlik ve psikolojik danışma çalışmaları inceleniyor; bunların uzman ve öteki iş görenleriyle işbirliği yapılıyor. Bunlarla, ortaklaşa araştırma, değerlendirme ve tasarımlar da ele alınabiliyor.

- • Aile ziyaretlerinden, okul-aile birliği, okulu koruma ve yardım derneği gibi kuruluşların toplantılarından yararlanılarak velilere, çocukların gelişim, yetenek, ilgi, başarı ve gereksinimlerine ilişkin bilgi veriliyor. Onlara, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri tanıtılıyor. Bu yolla, bun hizmetlerin çevrede tanınması sağlanıyor.
- • Yayın organlarında, radyo ve televizyonda yayımlanmak üzere, rehberlik ve psikolojik danışma ile ilgili çeşitli yazılar hazırlanıyor ve bunların yayımlanmasına çalışılıyor. (Bakırcıoğlu,1994;sayfa 79)

5.ARAşTIRMA VE DEĞERLENDİRME HİZMETLERİ

Okullardaki PDR hizmetleri bilimsel ve profesyonel düzeyde yürütölen hizmetlerdir. Bu nedenle yapılacak çalışmaların gerçekçi olarak belirlenmesi ve yapılan çalışmaların da etkililiğinin değerlendirilmesi araştırma ve değerlendirme hizmetlerini zorunlu hale getirir.(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Araştırma ve değerlendirme çalışmaları geniş örneklemler üzerinde yürütölebileceği gibi sadece okullarda sınırlı tutulabilir.(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri hangi kurumda sunulursa sunulsun belli bir program çerçevesinde yürütölmek zorundadır. (Karacan Kpss;2003;Sayfa 242-243)

Belli bir süreci ifade eden bu hizmetlerin bir değerlendirmeye tabi tutulması da yine bu hizmetlerin kalitesi açısından büyük önem taşımaktadır. Herhangi bir kurumda uygulanmakta olan rehberlik programının periyodik süreler sonunda ortaya konulan bu eksikliklerin giderilmesi için geniş çaplı araştırmalar yapılmakta ve programlar sürekli yenilenmektedir.(Karacan Kpss;2003;Sayfa 242-243)

Okullardaki PDR hizmetleri kapsamında düşünölebilecek araştırma ve değerlendirme çalışmalarından bazıları aşağıda verilmiştir.

- Öğrencilerin çeşitli alanlara ilişkin sorunlarının ve ihtiyaçlarının belirlenmesi.
- Öğrencilerin başarılarını olumsuz olarak etkileyen okul içi ve okul dışı faktörlerin belirlenmesi
- Öğrencilerin okula uyum sorunlarının ve öğrenme güçlüklerinin belirlenmesi.
- Öğrencilerin ilgi, yetenek ve bazı kişilik özelliklerinin belirlenmesi.
- Öğrencilerle yürütölen psikolojik danışma, grup rehberliği, psikolojik eğitim gibi çalışmaların sonuçlarının değerlendirilmesi.
- Öğrencilerin PDR hizmetlerinden yararlanma düzeyleri ile daha çok hangi hizmetlerden yararlandıklarının belirlenmesi.(Kaya,2004;sayfa 81,82,83)
- Çeşitli konularda psikolojik ölçme aracı geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılması.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleriyle nelerin, niçin ve nasıl yapıldığını, nelerin, niçin yapılamadığının; nelerin nasıl yapılacağının anlaşılması, bu konuların araştırılmasını gerektirmektedir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerini, bireylerin yetenek, ilgi ve kişilik özellikleri ile çevresel olanak ve koşullara göre yürütölmeleri, bu konularda yeterince araştırma yapmaya bağlıdır. Araştırmalarla elde edilmiş sayısal bilgiler, kanıtlar olmadıkça, rehberlik ve psikolojik danışmada

nelerin, nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin tutarlı bir değerlendirme yapılamamaktadır. Bu nedenle araştırma ve değerlendirme hizmetlerinin verilebilmesi için, okul rehberlik uzmanının, aynı zamanda, iyi bir araştırmacı olması gerekmektedir.(Bakırcıoğlu,1994;sayfa 79)

KAYNAKÇA

- 1.KAYA, Alim;(2004),Psikolojik Danışma ve Rehberlik,Anı yayıncılık,Ankara
- 2.Prof.Dr.KEPÇEOĞLU,Muharrem;(1994),Psikolojik Danışma ve Rehberlik,Gül yayınevi,Ankara
- 3.BAKIRCIOĞLU, Rasim;(1994),İlköğretim,Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma,Turhan kitapevi,Ankara
- 4.Prof.Dr.ÖZOĞLU,Süleyman Çetin;(1997),Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma,Ankara Ün.v.yayınevi,Ankara
- 5.Kpss Eğitim Bilimleri;(2003),Karacan yayıncılık,Ankara
- 6.Kpss Eğitim Bilimleri;(2001),Anı yayıncılık,Ankara
- 7.Kpss Eğitim Bilimleri;(2002),Nobel yayıncılık,Ankara
- 8.(Aluede, Oyaziwo(2000),Guidance and counsellig,Nigerian secondary schools
- 9.Güven,Mehmet;(1994),Okullardaki rehberlik hizmetleri içinde öğretmenin yeri ve önemi. Çağdaş Eğitim
- 10.Kuzgun,Yıldız;(1988),Rehberlik ve Psikolojik Danışma,ÖSYM Yayınları,Ankara
- 11.Yeşilyaprak,Binnur(2000),Eğitimde Rehberlik Hizmetleri,Nobel Yayın Dağıtım,Ankara
- 12.Kpss Eğitim Bilimleri;(2003),Pegem Yayıncılık Ankara